

СТАНОВИЩЕ

за представените научни трудове и публикации на доц. Пенчо Георгиев
Гешев, д-р, за присъждане на званието „Професор”

доц. Илия Стилиянов Антонов, д-р

Списъкът от представените научни трудове и публикации на доц. Пенчо Гешев, д-р включва 37 заглавия, от които 16 – самостоятелни и останалите 21 – в съавторство, участие в разработка на 10 учебни програми, 6 участия в научно-изследователски и образователни проекти, както и редица научни ръководства, изготвени рецензии и др.

Тук бих искал предварително да направя едно условно разделение на всички представени трудове и разработки в две приблизително идентични сфери.

Първата, от тези условно приети сфери, обхваща актуални и значими проблеми, свързани със съхраняване на живота и здравето на отделния човек и човешките общности. Това се налага от зачестилите в последно време природни бедствия и терористични действия, както и от наличието на остри социални конфликти. Безспорно, с най-голяма стойност към тази подгрупа, можем да причислим монографията „ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА НА ОЦЕЛЯВАНЕТО В ЕКСТРЕМАЛНИ СИТУАЦИИ”. Този труд е структуриран в две части: теория на оцеляването в екстремални ситуации и методика на оцеляването в екстремални условия.

В първата част, на базата на анализ на литературни източници, се определят същността и структурата на екстремалните ситуации. Идентифицират се два основни фактора на ситуацията – опасност и трудност и се извеждат техните две интегрални функции – риск и усилие. Направена е класификация на екстремалните ситуации, към които са включени бедствията, кризите, извънредните ситуации, остри социални конфликти и др. За пръв път се прави диференциран анализ на структурата на готовността на оцеляване –

психическата готовност, физическата готовност, техническата готовност, тактическата готовност и специализираната готовност.

Във втората част, на базата на теоретичния анализ и проведени експериментални изследвания, е разработена методика за оцеляване в екстремални условия. Обогатена е методиката за подготовка и формиране на различни видове адекватна готовност (психическа, физическа, техническа и тактическа) за оцеляване в екстремални условия. Резултатите от проведените експерименти показват, че освен за повишаване на готовността на учениците за оцеляване, проведените специализирани занимания допринасят и за развиване на основните двигателни качества.

Към тази група от разработки може да отнесем и статиите с номера от № 2,8 до № 2,13 от „списъка с публикации и други научно-приложни разработки“. Общата задача, поставена в основите на тези разработки, е да се разкрие положителното влияние на физическата активност върху понижаването на агресивността. Анализът на резултатите показва, че състоянието на агресивност на изследваните ученици, които имат ограничена физическа активност, е в нормалните граници на тази възраст, докато агресивността на учениците, които са с висока физическа активност е в долните граници и е значително по-ниска от агресивността на учениците с ограничена физическа активност.

Към втората условна сфера разработки отнасяме всички трудове, касаещи ветроходството, във всичките му форми – туристическо, спортно и крейсерско.

Тук намираме пълен набор от научно-доказани публикации от теорията и практиката на ветроходството. Всички те са с гарантирана научна достоверност и практически експериментирани, предвид обстоятелството, че аз самият съм бил пряк участник при тези изследвания.

Безспорно, с най-голяма стойност е методическото ръководство „КРЕЙСЕРСКО ВЕТРОХОДСТВО“. В него са посочени основните понятия и действия, свързани с навигацията и лоцията, като науки за корабоводене.

Конкретните действия и изисквания за безопасност, свързани с управлението на киловата яхта при приставане, заставане на котва, както и познаване на местните признаци за определяне на времето допълват подготовката на ветроходеца за провеждане на крейсерско плаване.

Стойностните характеристики на това ръководство се допълват от факта, че авторът е основоположник на този вид плавания сред студентите от ВИФ/НСА. Всичко упоменато е написано изцяло на базата на натрупания в тези плавания практически опит. Всичко това даде пълно основание крейсерските плавания да бъдат включени като задължителен модул в учебната програма на студентите-специалисти, които се провеждат с голям интерес всяка година.

В тази връзка трябва да посочим, че не е възможно да се постигне качествена подготовка на бъдещите специалисти в областта на ветроходния спорт без овладяването в достатъчно висока степен на специфичните изисквания на крейсерското ветроходство.

При анализа на специализираната литература авторът стига до извода, че за класифициране на ветроходната техника се използват различни подходи и критерии, което води до липсата на единна класификация на ветроходната техника в настоящия етап от развитието на ветроходния спорт.

Целта на разработките в статиите с номера от №2,1 до №2,6, както и с №3,1 до №3,6 е изграждане на структура на ветроходната техника, изразяваща се в класификация на техническите действия на екипажа при управлението на ветроходната яхта.

В тази връзка се предлага следната структура на ветроходната техника:

1. Основна ветроходна техника, включваща:
 - управление на яхтата с ветрилата;
 - управление на яхтата с руля;
 - балансиране на яхтата (регулиране на крена и диферента).
2. Специална ветроходна техника – включва предварителна центровка и настройка на яхтата по време на ход.
3. Състезателна техника – включва специфичните технически действия на ветроходеца по време на състезателна гонка.

Плаването на остри и пълни курсове заема най-голям дял от състезателната гонка и е необходимо да се прилагат различни средства за тяхното усъвършенстване.

В последствие авторът предлага различни упражнения, насочени към интензифициране на учебно-тренировъчния процес за усъвършенстване плаването на остри и пълни курсове. Описани са 6 упражнения за усъвършенстване плаването на остри курсов, 10 упражнения за усъвършенстване плаването на пълни курсове, както и показателите за контрол на правилното им изпълнение.

Авторът отделя особено внимание на значението на доброто стартиране за постигане на краен успех във ветроходната гонка. Качеството на стартиране се определя от мястото на пресичане на стартовата линия, времето на нейното пресичане и скоростта на яхтата в този момент, халсът на плаване и мястото спрямо другите яhti. Доц. Гешев много точно определя, че стартовата линия не е видима, а представлява мислената линия свързваща два ограничителни знака, от което става ясно, че стартът във ветроходната гонка представлява достатъчно сложен комплексен технико-тактически елемент.

Систематизирани и посочени са специални упражнения за комплексно развитие на техническите и тактически умения за стартиране.

Не малко внимание авторът отделя на теорията на ветроходния спорт, която заема основно място в подготовката на ветроходеца и особено в обучението на студентите от специалност ветроходство в Национална спортна академия.

В резултат на дългогодишния опит на доц. П. Гешев в преподаване на теорията на ветроходния спорт е извел понятието „Резултантна сила на реалния курс“, която графично дава възможност по-нагледно обяснение за движението на ветроходната яхта, взаимодействието на различните сили, които действат върху ветрилата, както и обяснението за поведението на яхтата при потегляне, при грешка в настройване на ветрилата, при нарушаване на баланса на яхтата.

Измененията на състезателните дистанции в действащия правилник водят до увеличаване дела на плаване на пълни курсове, което налага и по-задълбочено изследване на особеностите на плаване на курсовете фордевинд и бакцаг.

Чрез редица изследвания е установен оптималният вариант на плаване на пълен курс между двата поворотни знака с яхта клас „470“. На базата на проведените опити е изследвана динамиката на относителната скорост на яхтата в различни хидрометеорологични условия. Това е голям принос за подготовката на състезателите по ветроходство при усъвършенстване на техниката на плаване на пълни курсове.

Направени са редица изследвания за влиянието, което оказват редица фактори, един от които е нарушаване на напречната устойчивост на яхтата, водещ до появата на т.нар. „крен“. Разкрито е влиянието на крена върху ходовите качества на ветроходната яхта при плаване при различни хидрометеорологични условия и възможностите за постигането на по-висока скорост.

Изследвани са също така проблемите с равновесната устойчивост в процеса на началното обучение, особеностите при центровката на ветроходните яhti, проблемите на детското ветроходство, както в България, така и в Република Гърция. Разкрита е взаимовръзката между личностната и ситуативната тревожност на студентите от НСА при обучението по ветроходство, както и влиянието на хидро-метеорологичните условия върху учебния процес по ветроходство. Издаден е и спортно-терминологичен речник, с което се постига уеднаквяване на ветроходните термини, изобилстващи с чужди наименования.

Бил е научен ръководител на 4 успешно защитили докторанти, през 2013 и 2014 год.

В заключение, на базата на уменията на доц. Пенчо Георгиев Гешев, д-р като дългогодишен преподавател и представените научни трудове и публикации, предлагам да му бъде присвоено званието

„Професор“ на НСА „Васил Левски“ по професионално направление 7.6.
Спорт, специалност Ветроходство.

Доц. Илия Стилиянов Антонов, д-р